

سنده با بایگان مربوط مشورت کنند.

از مجموعه استاد مهم دیگر این سازمان، استاد مربوط به نمایندگیهای خارجی آمریکا در بین سالهای ۱۹۴۸-۶۱ است. این گروه از استاد شامل استاد نمایندگیهای کمکهای خارجی آمریکا است که بعد از جنگ جهانی دوم برای کنترل مستقیم اقتصاد خارجی آمریکا و برنامه‌های کمکهای فنی و نیز فعالیتهای امنیتی متقابل با کشورهای خارجی تأسیس شدند. این اهداف و عملکردها با تأسیس آژانس توسعه بین‌المللی در سال ۱۹۶۱ تحکیم شد.

این سازمان در سال ۱۹۸۵ فعالیت خود را آغاز کرده و از جمله مراکز مهم اطلاع‌رسانی در زمینه استاد ملی آمریکاست. مقر این سازمان در منطقه کالج پارک ایالت مریلند است.

پژوهه اطلاعات مطالعات اسلامی آکسفورد

بزرگترین و پرداخته‌ترین فعالیت تحقیقاتی مرکز مطالعات اسلامی آکسفورد پژوهه گروهی اطلاع است که در صدد خلق یک سری اطلاعهایی است که تاریخ تحولات اجتماعی و فکری جهان اسلام را ترسیم می‌نماید. این پژوهه به مدیریت فرحان نظامی توانسته دانشگاهیان و محققان بر جسته را برای اقدام جمعی عظیمی که تا قرن آینده ادامه خواهد داشت از سرتاسر جهان به هم مرتبط سازد. نتیجه تحقیقات این مرجع عظیم که در سال ۱۹۹۱ آغاز شده قرار است در هفت مجلد از سوی انتشارات دانشگاه آکسفورد به چاپ برسد. تأمین مالی این طرح را مؤسسه لورهالم انگلستان، بنیاد اندرومیلون ایالات متحده و بانک اسلامی فیصل بحرین بر عهده گرفته‌اند.

مرحله اول این تحقیق آماده سازی جلدی است که به تاریخ اجتماعی و فکری جوامع مسلمان در هند جدید - جنوب آسیا، پاکستان، بنگلادش، نیال و سریلانکا اختصاص دارد. گنجینه‌ای از منابع تحقیق در مجموعه‌های متعدد کتابخانه‌ای در جنوب آسیا و نیز در مجموعه‌های نسخ خطی ویژه که در آکسفورد و لندن یافت می‌شود وجود دارد. گروه مرکزی تحقیق در آکسفورد هم پیگیری تحقیق و تهیه نقشه‌ها را بر عهده داشت و هم در آماده سازی متن برای چاپ همراهی می‌کرد. گروههای پژوهشی دیگر، در هاروارد ایالات متحده، در علیگر هند، و در لاہور پاکستان صدها منبع اصلی مهم به زبانهای عربی، اردو و فارسی را مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهند. نتایج تحقیق این گروهها را

هسته مرکزی در آکسفورد مورد تجزیه و تحلیل قرار داده آنها را وارد پایگاه داده‌های کامپیوتری می‌کند. این پایگاه داده‌ها شامل فهرست اعلام توصیفی دانشمندان بر جسته تاریخی اسلام و عرفای جنوب آسیا است که در آن بیش از ۵۰۰۰ شخصیت از ظهور اسلام در منطقه تا دهه‌های اول قرن بیستم فهرست شده است. زندگی‌نامه هر شخص دانشمند و یا مقدسی را می‌توان با اطلاعات کلیدی چون خاستگاه‌های فکری و معنوی آنها، علایقشان به متون مختلف بر جسته مذهبی، یا مدخلیت آنها در جنبش‌های فکری، معنوی و مذهبی بررسی کرد. این نوع اطلاعات مهم اساسی و زمینه‌ای که برای تهیه شمایباز از روشهای الگوهای تاریخی حیات اجتماعی و فکری اسلام تدارک دیده شده به کمک یک نرم افزار جدید و تخصصی، به سرعت، قابل جست و جو و بازیافت است. این بسته نرم‌افزاری که اختصاصاً برای پایگاه داده‌های کامپیوتری اطلس طراحی شده به محققان این امکان را می‌دهد تا به سرعت و به سهولت حجم وسیع اطلاعات پایگاه را بررسی و نتایج به دست آمده را روی نقشه پیاده کنند. این پایگاه وسیع داده‌ها در آینده نیز به عنوان ابزار تحقیقی برای دیگر پژوهشگرانی که در این زمینه کار می‌کنند به کار خواهد آمد.

قسمت دوم این سیستم کامپیوتری به برنامه طراحی شده مخصوص رسم نقشه اختصاص یافته است. وقتی دو قسمت این سیستم به هم پیوند بخورد محققان می‌توانند با استفاده از کامپیوتر ابتدا اطلاعات مربوط به دوره کاملی از بر جستگان اسلام را گردآوردن و سپس نقشه‌های مربوط به مسافرت‌های آنها، اقاماتگاهها و محل تحصیلاتشان را ترسیم نمایند.

نسخه کاربردی این پایگاه داده‌ها را می‌توان به عنوان مرجعی ارزشمند و ابزاری آموزشی به کار برد. همچنین احتمال دارد در آینده کل اطلس این سیستم را بتوان در چهارچوبی الکترونیکی عرضه کرد.

امید است به وسیله این مجموعه، با جست و جو و بررسی این حلقه‌های تاریخی، اجتماعی و فکری به کمک نقشه‌ها، ضمن نمایان ساختن جنبه‌های منحصر به فرد تاریخ اسلام در جنوب آسیا، ارتباطهای جامعه اسلامی این منطقه را با جهان وسیع اسلام بتوان روش‌تر ساخت.

محمد عوادزاده